

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МЕТОДОЛОГІЯ ОСВІТНЬОЇ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки до вивчення освітньої компоненти
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності F5 «Кібербезпека та захист інформації»

Київ 2026

УДК 001.8:378

М 54

Укладач Н.П. Бондаренко, доктор філософії (PhD)

Рецензент Ю.С. Красильник, кандидат педагогічних наук, доцент

Відповідальний за випуск К.І. Почка, доктор технічних наук,
професор

*Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти,
протокол № 15 від 29 квітня 2026 року.*

В авторській редакції.

Методологія освітньої і наукової діяльності: методичні вказівки до вивчення освітньої компоненти для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності F5 «Кібербезпека та захист інформації» / уклад.: Н.П. Бондаренко – Київ: ЦП «Компринт», 2026. – 40 с.

Розглянуто рекомендації щодо підготовки до практичних занять та організації самостійної підготовки здобувачів вищої освіти, а також вимог до підготовки і оформлення індивідуальних робіт (рефератів).

Призначено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності F5 «Кібербезпека та захист інформації» галузі знань F «Інформаційні технології» Київського національного університету будівництва і архітектури.

© КНУБА, 2026

ЗМІСТ

Загальні положення	4
Тематика і проблематика практичних занять з освітньої компоненти «Методологія освітньої і наукової діяльності»	6
Підготовка і захист індивідуальних робіт	17
Політика щодо академічної доброчесності	17
Методичні рекомендації щодо виконання індивідуальних робіт (реферату)	17
Вимоги до змісту реферату	17
Вибір теми і складання плану реферату	17
Оформлення роботи	21
Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел	24
Теми рефератів	27
Методи контролю	29
Список рекомендованих джерел	33
Додаток	39

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня компонента «Методологія освітньої і наукової діяльності» є базовою для формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності F5 «Кібербезпека та захист інформації» цілісного уявлення про методологічні засади освітньої та наукової діяльності у ЗВО, поглибити знання щодо організації та проведення наукових досліджень, а також засад педагогіки вищої школи, сприяти розвитку дослідницьких і педагогічних компетентностей, вмінню інтегрувати результати наукової діяльності в освітній процес, застосовувати сучасні методи викладання, дотримуючись принципів академічної доброчесності, критичного мислення та професійної етики викладача.

Під час викладання освітньої компоненти застосовуються такі види навчальної роботи: лекції, практичні заняття, індивідуальні завдання, а також самостійна робота здобувачів вищої освіти. Індивідуальна робота включає в себе підготовку та захист реферату. Вивчається освітня компонента протягом 1-го семестру.

Предметом є методи, підходи та принципи організації освітньої та наукової діяльності.

Об'єктом освітньої компоненти є освітня і наукова система закладу вищої освіти та педагогічні технології у вищій школі.

Методичні вказівки покликані допомогти здобувачам освітнього рівня магістр ефективно організувати свою самостійну роботу в ході підготовки до практичних занять, а також якісно і вчасно підготувати індивідуальне завдання (у вигляді реферату, тез наукових (науково-практичних конференцій) та наукові статті).

Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу освітньої компоненти:
<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=5234>.

Завдання освітньої компоненти полягає в ознайомленні з основами методології науки та освіти; формуванні навичок наукового пошуку, аналізу та систематизації інформації; розгляді сучасних педагогічних теорій викладання у вищій школі; набутті навичок з планування, організації і оцінки якості освітнього процесу за критеріями європейського освітнього простору; розвитку умінь

оформлення результатів досліджень і створення навчально-методичних матеріалів; ознайомленні майбутніх магістрів з різними формами організації освітнього процесу у ЗВО I-IV рівнів акредитації; прагненні до самонавчання, самовиховання, самовдосконалення; вихованні культури академічної доброчесності.

**Компетентності здобувачів освітньої програми,
що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти**

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність особи розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.
Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

**Програмні результати навчання здобувачів освітньої програми,
що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти**

Код	Програмні результати навчання
РН 3	Проводити дослідницьку та/або інноваційну діяльність в сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також в сфері технічного та криптографічного захисту інформації у кіберпросторі.
РН 7	Обґрунтовувати використання, впроваджувати та аналізувати кращі світові стандарти, практики з метою розв'язання складних задач професійної діяльності в галузі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.
РН 22	Планувати та виконувати експериментальні теоретичні дослідження, висувати і перевіряти гіпотези, обирати для цього придатні методи та інструменти, здійснювати статистичну обробку даних, оцінювати достовірність результатів досліджень, аргументувати висновки.

ТЕМАТИКА І ПРОБЛЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «МЕТОДОЛОГІЯ ОСВІТНЬОЇ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Основи методології освітньої діяльності

Практичне заняття 1. Розробка плану педагогічного дослідження. Застосування методів збору даних (анкетування, спостереження, інтерв'ю)

Навчальні питання (проблеми):

1. Методологічні засади педагогічного дослідження в умовах сучасної освіти.

2. Логіко-структурна модель наукового педагогічного дослідження.

3. Наукова проблема як вихідна категорія дослідження: критерії науковості та актуальності.

4. Формулювання мети, завдань, об'єкта, предмета дослідження у магістерській роботі.

5. Гіпотеза педагогічного дослідження: види, функції, вимоги до формулювання.

6. План (програма) педагогічного дослідження: структура та методологічне обґрунтування.

7. Кількісні та якісні методи збору емпіричних даних у педагогічних дослідженнях.

8. Анкетування: проектування анкети, шкалювання, перевірка валідності.

9. Педагогічне спостереження: протоколювання та інтерпретація результатів.

10. Інтерв'ю як метод глибокого педагогічного дослідження.

11. Методологічні та етичні обмеження застосування емпіричних методів.

Навчальна та виховна мета:

Сформувати у магістрантів здатність самостійно проектувати педагогічне дослідження, методологічно обґрунтувати його план та

критично добирати й застосовувати методи збору емпіричних даних для виконання магістерської кваліфікаційної роботи.

Сприяти розвитку наукової культури, дослідницької відповідальності, академічної доброчесності, дотримання етичних стандартів у процесі проведення педагогічних досліджень та презентації їх результатів.

Тематика для міні-рефератів, виступів, повідомлень на вибір студентів:

1. Методологічна культура магістранта як основа наукового дослідження.

2. Наукова проблема в педагогіці: шляхи виявлення та обґрунтування.

3. Планування педагогічного дослідження в контексті магістерської роботи.

4. Анкетування як інструмент кількісного аналізу в освітніх дослідженнях.

5. Проектування анкети: вимоги до змісту та структури запитань.

6. Педагогічне спостереження в дослідженнях освітнього процесу.

7. Інтерв'ю як метод якісного аналізу педагогічних явищ.

8. Комбінування методів збору даних (mixed methods) у педагогічних дослідженнях.

9. Проблеми валідності та надійності емпіричних даних.

10. Етичні виклики сучасних педагогічних досліджень.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає специфіка педагогічного дослідження на магістерському рівні?

2. Які критерії відбору наукової проблеми для магістерської роботи?

3. Як логічно пов'язані між собою мета, завдання та гіпотеза дослідження?

4. Які структурні елементи має план педагогічного дослідження?

5. За якими критеріями здійснюється вибір методів збору даних?

6. Які переваги й обмеження має анкетування у педагогічних дослідженнях?

7. Як забезпечити валідність і надійність анкетних даних?

8. Які вимоги висуваються до організації педагогічного спостереження?

9. У яких випадках доцільно застосовувати інтерв'ю?

10. Які етичні принципи є обов'язковими для магістранта-дослідника?

Практичне заняття 2. Розробка навчально-методичних матеріалів. Структура методичних посібників та приклади їх оформлення.

Навчальні питання (проблеми):

1. Навчально-методичні матеріали в системі забезпечення якості освіти.

2. Поняття та класифікація навчально-методичних видань.

3. Методичний посібник як вид навчально-методичного забезпечення: призначення та функції.

4. Нормативні вимоги до розробки навчально-методичних матеріалів у закладах вищої освіти.

5. Структура методичного посібника: обов'язкові та додаткові елементи.

6. Вимоги до змісту та логіки викладу навчально-методичних матеріалів.

7. Методичний апарат посібника (мета, завдання, рекомендації, контрольні питання).

8. Оформлення методичних посібників: стиль, мова, ілюстративний матеріал, посилання.

9. Академічна доброчесність у процесі створення навчально-методичних матеріалів.

10. Адаптація методичних матеріалів до різних форм навчання (очна, дистанційна, змішана).

Навчальна та виховна мета:

Сформуванню у магістрантів умінь розробляти навчально-методичні матеріали відповідно до освітніх стандартів, проєктувати

структуру методичних посібників та застосовувати вимоги академічної доброчесності й методичної доцільності під час їх оформлення.

Сприяти розвитку педагогічної відповідальності, культури науково-методичної праці, дотриманню принципів академічної доброчесності та усвідомленню ролі якісних навчально-методичних матеріалів у професійній діяльності викладача.

Тематика для міні-рефератів, виступів, повідомлень на вибір студентів:

1. Роль навчально-методичних матеріалів у забезпеченні якості вищої освіти.

2. Методичний посібник як інструмент реалізації освітньої програми.

3. Структурні моделі сучасних методичних посібників.

4. Методичний апарат навчально-методичних видань.

5. Вимоги до мови та стилю методичних матеріалів.

6. Академічна доброчесність при створенні навчально-методичних посібників.

7. Оформлення методичних матеріалів: типові помилки та шляхи їх уникнення.

8. Цифрові та електронні методичні матеріали: особливості розробки.

9. Методичні посібники для дистанційного та змішаного навчання.

10. Інноваційні підходи до розробки навчально-методичних матеріалів.

Питання для самоконтролю:

1. Яке призначення навчально-методичних матеріалів у закладі вищої освіти?

2. Які основні види навчально-методичних видань ви знаєте?

3. Які структурні елементи є обов'язковими для методичного посібника?

4. У чому полягає роль методичного апарату посібника?

5. Які нормативні вимоги висуваються до оформлення методичних матеріалів?

6. Як забезпечити логічну цілісність і доступність викладу матеріалу?

7. Які вимоги до академічної доброчесності при створенні методичних посібників?

8. Які особливості оформлення електронних методичних матеріалів?

9. Як адаптувати методичні матеріали до різних форм навчання?

10. Які критерії оцінювання якості навчально-методичних матеріалів?

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.

Методологія науково-дослідної діяльності

Практичне заняття 3. Наука як складова культури.

Характерні ознаки та функції науки

Навчальні питання (проблеми):

1. Поняття науки та її місце в системі культури.
2. Генеза науки як соціокультурного феномену.
3. Наука і філософія: взаємозв'язок та взаємовплив.
4. Наука і освіта в контексті культурного розвитку суспільства.
5. Характерні ознаки науки як форми духовної діяльності.
6. Критерії наукового знання та проблема науковості.
7. Основні функції науки в сучасному суспільстві.
8. Соціокультурна відповідальність науковця.
9. Наука в умовах глобалізації та цифровізації.
10. Виклики та перспективи розвитку науки у XXI столітті.

Навчальна та виховна мета:

Сформувати у магістрантів цілісне уявлення про науку як важливу складову культури, розкрити її сутнісні ознаки та функції, а також розвинути здатність до філософсько-методологічного осмислення ролі науки в розвитку суспільства й освіти.

Сприяти формуванню наукового світогляду, культури мислення, усвідомлення соціальної та етичної відповідальності наукової

діяльності, поваги до наукових цінностей як складника загальнолюдської культури.

Тематика для міні-рефератів, виступів, повідомлень на вибір студентів:

1. Наука як форма духовної культури суспільства.
2. Культурні передумови виникнення науки.
3. Взаємодія науки та освіти в сучасному світі.
4. Критерії науковості та проблема псевдонауки.
5. Основні функції науки: пізнавальна, світоглядна, практична.
6. Наука і соціальна відповідальність ученого.
7. Етика науки та академічна доброчесність.
8. Вплив цифрових технологій на розвиток науки.
9. Наука в умовах глобальних викликів сучасності.
10. Роль науки у формуванні інноваційної культури.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає специфіка науки як складової культури?
2. Які основні ознаки наукового знання?
3. Які критерії відрізняють наукове знання від ненаукового?
4. Які функції виконує наука в сучасному суспільстві?
5. Як наука впливає на розвиток освіти та культури?
6. У чому полягає соціальна відповідальність науковця?
7. Які етичні проблеми сучасної науки ви знаєте?
8. Як глобалізація впливає на розвиток науки?
9. Які виклики постають перед наукою у XXI столітті?
10. Яку роль відіграє наука у формуванні світогляду людини?

Практичне заняття 4. Поняття відкритої науки. Складові відкритої науки. Переваги та принципи відкритої науки.

Навчальні питання (проблеми):

1. Відкрита наука як сучасна парадигма розвитку наукових досліджень.
2. Передумови виникнення та становлення концепції відкритої науки.

3. Поняття відкритої науки та її відмінність від традиційної моделі науки.

4. Основні складові відкритої науки.

5. Відкритий доступ до наукових публікацій (Open Access).

6. Відкриті наукові дані (Open Research Data).

7. Відкриті методи, програмне забезпечення та відтворюваність досліджень.

8. Громадянська наука (Citizen Science) як складова відкритої науки.

9. Принципи відкритої науки (прозорість, доступність, відтворюваність, співпраця).

10. Переваги відкритої науки для науки, освіти та суспільства.

11. Ризики та обмеження впровадження відкритої науки.

12. Відкрита наука і академічна доброчесність.

Навчальна та виховна мета:

Сформувати у магістрантів цілісне уявлення про концепцію відкритої науки, її складові та принципи, а також розвинути здатність критично оцінювати переваги й виклики впровадження відкритої науки у власній науково-дослідницькій та освітній діяльності.

Сприяти формуванню цінностей відкритості, наукової етики, культури обміну знаннями, відповідального ставлення до результатів наукової діяльності та усвідомлення соціальної значущості науки.

Тематика для міні-рефератів, виступів, повідомлень на вибір студентів:

1. Відкрита наука як нова модель організації наукових досліджень.

2. Політики та ініціативи відкритої науки у світі та в Україні.

3. Відкритий доступ до наукових публікацій: моделі та практики.

4. Відкриті наукові дані: принципи FAIR.

5. Відтворюваність наукових досліджень як принцип відкритої науки.

6. Громадянська наука: можливості та обмеження.

7. Відкрите програмне забезпечення в наукових дослідженнях.

8. Переваги відкритої науки для магістерських досліджень.
9. Ризики відкритої науки: авторське право та захист даних.
10. Відкрита наука і академічна доброчесність.

Питання для самоконтролю:

1. Що розуміють під поняттям «відкрита наука»?
2. Які передумови зумовили появу відкритої науки?
3. Які основні складові відкритої науки?
4. У чому полягає принцип відкритого доступу?
5. Що таке відкриті наукові дані та принципи FAIR?
6. Як відкрита наука сприяє відтворюваності досліджень?
7. Які переваги відкритої науки для науковця та суспільства?
8. Які ризики та обмеження пов'язані з відкритою наукою?
9. Як відкрита наука пов'язана з академічною доброчесністю?
10. Які елементи відкритої науки доцільно застосовувати у магістерській роботі?

Практичне заняття 5. Аналіз наукової статті. Визначити мету, проблему, методи, основні результати та висновки наукової роботи.

Навчальні питання (проблеми):

1. Наукова стаття як основна форма представлення результатів дослідження.
2. Типологія наукових статей (теоретичні, емпіричні, оглядові).
3. Структура наукової статті (IMRaD та її модифікації).
4. Наукова проблема як концептуальна основа дослідження.
5. Формулювання мети та завдань наукової статті.
6. Методологія та методи наукового дослідження у статті.
7. Аналіз результатів наукового дослідження.
8. Інтерпретація та наукова новизна результатів.
9. Висновки як узагальнення результатів дослідження.
10. Критерії якості та наукової доброчесності наукової статті.
11. Критичний аналіз і рецензування наукових публікацій.

Навчальна та виховна мета:

Сформувати у магістрантів уміння здійснювати системний і критичний аналіз наукових статей, визначати ключові методологічні компоненти дослідження (проблему, мету, методи, результати, висновки) та оцінювати наукову якість і значущість публікацій.

Сприяти розвитку аналітичного мислення, академічної культури читання наукових текстів, дотриманню принципів академічної доброчесності та формуванню відповідального ставлення до використання наукових джерел.

Тематика для міні-рефератів, виступів, повідомлень на вибір студентів:

1. Наукова стаття як жанр наукової комунікації.
2. Структурно-логічний аналіз наукової статті.
3. Методологічний аналіз емпіричних наукових досліджень.
4. Особливості аналізу оглядових наукових статей.
5. Критерії наукової якості статей у фахових виданнях.
6. Наукова новизна та практична значущість результатів.
7. Типові помилки у наукових статтях.
8. Академічна доброчесність у наукових публікаціях.
9. Рецензування як елемент наукової діяльності.
10. Використання наукових статей у магістерському дослідженні.

Питання для самоконтролю:

1. Яке місце наукової статті в системі наукових публікацій?
2. Які структурні елементи має наукова стаття?
3. Як визначити наукову проблему у тексті статті?
4. Чим відрізняється мета дослідження від його завдань?
5. Як ідентифікувати методи дослідження, використані автором?
6. Які вимоги висуваються до представлення результатів?
7. У чому полягає наукова новизна результатів?
8. Які функції виконують висновки наукової статті?
9. За якими критеріями оцінюють якість наукової статті?
10. Які ознаки порушення академічної доброчесності можна виявити під час аналізу статті?

Практичне заняття 6. Написання короткої наукової роботи або навчально-методичної розробки. Розробка критеріїв оцінювання результатів дослідження.

Навчальні питання (проблеми):

1. Коротка наукова робота та навчально-методична розробка: сутність і призначення.
2. Вимоги до змісту та структури короткої наукової роботи.
3. Структура навчально-методичної розробки для закладів вищої освіти.
4. Формулювання теми, мети, завдань та очікуваних результатів роботи.
5. Логіка викладу та аргументація наукового тексту.
6. Методологічне обґрунтування дослідження у короткій науковій роботі.
7. Академічна доброчесність та вимоги до цитування.
8. Представлення результатів дослідження та їх інтерпретація.
9. Поняття критеріїв та показників оцінювання результатів дослідження.
10. Вимоги до розробки критеріїв оцінювання (об'єктивність, валідність, надійність).
11. Шкали та рівні оцінювання результатів дослідження.
12. Використання критеріїв оцінювання в освітніх і наукових дослідженнях.

Навчальна та виховна мета:

Сформувати у магістрантів уміння самостійно виконувати коротку наукову роботу або навчально-методичну розробку, а також розробляти обґрунтовані критерії оцінювання результатів дослідження відповідно до мети, завдань і методології роботи.

Сприяти формуванню відповідального ставлення до наукової та навчально-методичної діяльності, дотриманню принципів академічної доброчесності, розвитку культури наукового письма та об'єктивності оцінювання результатів досліджень.

Тематика для міні-рефератів, виступів, повідомлень на вибір студентів:

1. Коротка наукова робота як форма апробації результатів дослідження.
2. Навчально-методична розробка: вимоги та практичне значення.
3. Структурно-логічна організація наукового тексту.
4. Критерії та показники оцінювання в педагогічних дослідженнях.
5. Рівні сформованості досліджуваного явища та їх характеристика.
6. Валідність і надійність критеріїв оцінювання.
7. Типові помилки при розробці критеріїв оцінювання.
8. Академічна доброчесність у процесі написання наукових робіт.
9. Представлення результатів дослідження у наукових публікаціях.
10. Використання критеріїв оцінювання у магістерській роботі.

Питання для самоконтролю:

1. Які вимоги висуваються до короткої наукової роботи?
2. Чим коротка наукова робота відрізняється від навчально-методичної розробки?
3. Які структурні елементи має навчально-методична розробка?
4. Як правильно сформулювати мету та завдання роботи?
5. Які вимоги до наукового стилю викладу?
6. Які принципи академічної доброчесності слід дотримуватися?
7. Що таке критерії та показники оцінювання?
8. Які вимоги висуваються до критеріїв оцінювання результатів дослідження?
9. Як визначають рівні оцінювання результатів дослідження?
10. Як критерії оцінювання використовуються у наукових та освітніх дослідженнях?

ПІДГОТОВКА І ЗАХИСТ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ

Навчальна та виховна мета:

1. Удосконалення навичок і вмінь у здобувачів освітнього рівня магістр у педагогічному монолозі, дискусії, спілкуванні, ораторському мистецтві, аргументованості і переконливості доведення власної педагогічної думки.

2. Формування у здобувачів освітнього рівня магістр необхідного рівня педагогічної техніки, спілкування, а також формування достатнього рівня педагогічної культури.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій здобувачів освітнього рівня магістр з проблематики освітньої компоненти «Педагогіка вищої школи» у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ (РЕФЕРАТІВ)

Вимоги до змісту реферату

Під час аналізу змісту реферату кафедра звертає увагу на використання автором нових досягнень науки, передового інноваційного педагогічного досвіду, переконливість і достовірність поданих фактів, обґрунтованість висновків і узагальнень, коректність використання наукової літератури (не старше 5 років на момент захисту індивідуальної роботи), науково-практичну цінність роботи. Хоча розробка індивідуальної роботи не передбачає результату, який є вкладом в науку, проте нові дані, факти, думки, новації, інновації, своєрідна їх інтерпретація і несхожа на попередні систематизація повинні в роботі бути.

При виконанні індивідуальної роботи необхідно обґрунтувати актуальність, викласти історію питання, інтерпретувати дані досліджень, які проводились вченими (або особисто автором),

проаналізувати літературні джерела. Іноді при розробці теми штучно «притягують» такий матеріал, який має другорядне значення або і зовсім не потрібен для даної конкретної роботи. Матеріал слід висвітлювати ґрунтовно, логічно, але уникати зайвих відступів, дрібних, не характерних фактів.

Робота повинна завершитися чіткими і конкретними висновками. При цьому потрібно звертати увагу на оформлення роботи згідно з Держстандартом її грамотність, правильний запис використаної літератури, цитат і посилань на джерела. Робота над індивідуальною роботою здійснюється під керівництвом науково-педагогічного працівника кафедри.

Вибір теми і складання плану реферату

Першим, дуже відповідальним кроком є вибір здобувачами освіти теми індивідуальної роботи, яка повинна відповідати сучасному стану розвитку педагогічної та психологічної теорії та практики, відповідати програмі освітньої компоненти, потребам освітнього процесу у ЗВО. Кафедра пропонує здобувачами освіти тематику індивідуальних робіт. Слід виходити також з того, що здобувачі освіти повинні дати згоду на розробку запропонованої їм теми. Старости груп складають списки, де вказують: номер групи, прізвище та ініціали здобувача освіти, назву теми і подають їх на кафедру. Здобувач освіти може просити дозволу на власну тему, яка викликає в нього інтерес. Недоцільно вибирати теми, які добре і всебічно висвітлені в літературних джерелах. Їх важко доповнити новими думками, фактами. В цьому випадку виклад змісту роботи може звестися до звичайного копіювання (компіляції), що є порушенням *політики академічної доброчесності*.

Нова, маловивчена тема відкриває більше можливостей для прояву самостійності і виявлення творчих здібностей здобувача освіти. Після вибору і схвалення теми індивідуальної роботи здобувач освіти розробляє графік її виконання. Він передбачає такі етапи:

1. вибір теми реферату, з'ясування ступеня її досліджування в науковій літературі;
2. підбір літератури, складання бібліографічного списку;
3. вивчення літератури та інших джерел;
4. написання роботи;

5. подання роботи викладачеві;

6. захист реферату.

Після ознайомлення із загальною і спеціальною літературою складається попередній варіант плану роботи. По ходу накопичення матеріалу та його систематизації план удосконалюється й корегується. Після завершення підготовчої роботи складається його остаточний варіант.

Після складання графіка, вивчення літературних та інших джерел рекомендується розробити план роботи, який може обговорюватися із викладачем.

Форма плану може бути різною. Як правило, він включає *вступ, основну частину, висновки і список використаної літератури*. Можна вмістити також і додатки.

У *вступі* розкриваються актуальність і важливість теми, висвітлюються вихідні методологічні положення, які визначають підхід до теми, дається історіографія і характеристика джерел для того, щоб виявити ступінь дослідження теми, аспекти, які потребують вивчення.

Вступ дає загальне уявлення про роботу й має містити такі основні моменти:

1) обґрунтування теми;

2) актуальність обраної теми, ступінь її досліджування;

3) визначення мети, об'єкту, предмету, методів дослідження, які автор застосовував в ході підготовки змісту, завдань роботи, виділення кола питань, які слід розглянути для найповнішого розкриття теми;

4) стислий огляд літератури та інших джерел (не старше 5 років).

Як показує практика у здобувачів освіти є певні труднощі щодо визначення об'єкта та предмета дослідження в індивідуальній роботі.

Формулювання об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження є ключовим етапом проектування індивідуальної роботи і визначає її методологічну коректність, логіку та наукову цінність.

Для магістерського рівня обов'язковими є: концептуальна чіткість формулювань; наявність елементів наукової новизни; зв'язок

із сучасними методологічними підходами; орієнтація на теоретичне узагальнення та/або прикладний результат.

Об'єкт дослідження - це цілісний процес або явище в освітній чи науковій сфері, що породжує проблемну ситуацію і обирається для вивчення.

Якщо темою нашої індивідуальної роботи є, для прикладу «Методологічні засади формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти», то виходячи з цього, об'єктом є процес формування академічної доброчесності у здобувачів вищої освіти.

Предмет дослідження - це конкретний аспект, властивість або механізм функціонування об'єкта, який безпосередньо досліджується.

Як правило, предмет в більшій мірі відповідає темі дослідження, але він не повторює, а конкретизує і розкриває тему. Отже, предметом дослідження теми «Методологічні засади формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти» може бути методологічні підходи, принципи та педагогічні умови формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти.

Мета дослідження - це науково обґрунтований прогноз кінцевого результату, який планується досягти в процесі дослідження.

Для прикладу у роботі з теми «Методологічні засади формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти» мета полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробленні методологічних засад формування академічної доброчесності здобувачів вищої освіти.

Завдання дослідження - це конкретизовані етапи досягнення мети, які відображають логіку наукового пошуку

Послідовність визначених завдань має бути такою, щоб кожне з них логічно впливало з попереднього.

Слід звернути уваги на те, що завдання індивідуальної роботи повинні корелювати із її змістом.

Основна частина роботи присвячується розгортанню центральної ідеї і розв'язанню означених у виступі завдань.

Змістом реферату можуть бути:

аналіз актуальних проблем Методології освітньої і наукової діяльності» за спеціальністю F5 Кібербезпека та захист інформації (Безпека інформаційних і комунікаційних систем);

аналіз і характеристика існуючих проблем у методології освітньої і наукової діяльності;

аналіз комплексу науково-методичних проблем та явищ.

Основна частина роботи складається з двох-чотирьох параграфів, які можна розподілити на підрозділи (параграф має включати не менше 2-х підрозділів). Кожний параграф має висвітлювати самостійне питання поставленої проблеми, підрозділ — окрему частину цього питання. Надзвичайно важливим є збереження логічного зв'язку між параграфами (підрозділами в параграфі) і послідовність переходу від одного параграфу до іншого. Зміст параграфів і підрозділів має відповідати їхній назві, закінчуватися стислими висновками.

Робота завершується *загальними висновками*. Вони мають бути чіткими, місткими й короткими за формою. Нових фактичних даних, теоретичних положень у цій частині подавати не слід, доречно підкреслити перспективу розвитку проблеми в освітній практиці, а також запропонувати власні практичні рекомендації. Висновки констатують ступінь реалізації мети і завдань, які були визначені у вступі, а також теоретичну цінність виконаної роботи.

Оформлення роботи

Приблизний обсяг індивідуальної роботи не менше як 20 сторінок тексту комп'ютерного друку.

Стандартний лист, набраний на комп'ютері, має до 30 рядків, надрукованих через 1,5 інтервали на одному боці (розмір шрифту 14 пунктів). Довжина кожного рядка – 62-66 знаків, новий абзац починається з відступу не менше 15 мм. Лист має такі поля: верхній – не менше 20 мм, нижній – 20 мм, правий – 15 мм, лівий – 25 мм.

Вписувати в текст окремі іншомовні слова, формули чи умовні позначення можна пастою, чорнилом лише чорного кольору.

Друкарські помилки, описки, які виявилися після написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням коректором і нанесенням правильного тексту. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

Текст основної частини роботи поділяють на параграфи та підрозділи.

Параграф не слід починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин реферату, а саме «Зміст», «Вступ», «Основна частина» «Список використаних джерел», «Додатки» (за необхідністю), друкуються з нової сторінки, з вирівнюванням по центру і виділенням жирним шрифтом.

Заголовки параграфів і підрозділів друкуються маленькими літерами (окрім першої великої) з абзацу, крапку в кінці заголовку не ставлять. Відстань між заголовком та текстом має становити 2 інтервали.

Не допускається розміщення назви параграфу або підрозділу в нижній частині сторінки, якщо далі подається лише рядок тексту.

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами у правому нижньому куті без крапки. Титульний аркуш вважається за першу сторінку, але нумерація на ньому не проставляється. Наступні сторінки нумерують починаючи з другої.

Номер параграфу позначають арабською цифрою з крапкою, а після цього у цьому ж рядку друкують його назву.

Підрозділи нумеруються в межах розділу: «1.,1, 1.2, тощо.», тобто перший та другий підрозділ першого параграфу, причому крапка проставляється і між цифрами і після останньої, а далі в тому ж рядку подається назва підрозділу.

Робота відкривається титульним листом, на якому послідовно вказується: назва університету, факультету, кафедра, тема роботи, прізвище, ім'я, по батькові студента, спеціальність, номер навчальної групи, посада, вчений ступінь і вчене звання викладача, місто і рік написання роботи.

За титульним листом розміщується зміст роботи, в якому послідовно вказується вступ (без номера), назви параграфів і підрозділів (з відповідною нумерацією), висновки (без номера), список використаних джерел (без номера), додатки (без номера). Навпроти кожного елемента змісту зазначаються номери сторінок його розташування у змісті реферату.

Важливу інформаційну роль у тексті роботи відіграє *бібліографічний апарат* — посилання на джерела й літературу, а також список джерел. Кожне висловлювання, положення,

статистичний матеріал, які цитуються, слід обов'язково підтвердити посиланням на джерела.

Для того, щоб грамотно оформити посилання, студентам необхідно дотримуватися таких положень.

При написанні реферату посилання на джерела дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися бажано на останні видання публікацій.

Посилання в тексті реферату на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-6]...».

Коли в тексті роботи необхідно зробити посилання на складову частину чи конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад: цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передачі інформації [6, с. 84]».

Відповідний опис у переліку посилань:

6. Руденко М. В., Красильник Ю. С., Корчова Г. Л. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. – Київ : КНУБА, 2022. – 296 с.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв т.ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць.

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО
ОПISУ У СПISКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
(Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015)**

Книги одного автора

Вагіна О. М. Педагогічна етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.

Книги двох або трьох авторів

Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.

Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у педагогіці : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.

Книги чотирьох і більше авторів

Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.

Педагогіка : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.

Книги під назвою

Українська політична нація: проблеми становлення : зб. наук. ст. / за ред. : М. М. Розумного, М. Т. Степика. Київ : Нац. ін-т стратегічних дослідж., 2012. 384 с.

Багатотомні видання

Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.

Автореферати дисертацій

Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.

Дисертації

Вініченко О. М. Система педагогічного контролю : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.

Законодавчі та нормативні документи

Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145- VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22

Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 15.05.2022).

Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. *Офіційний вісник України*. 2017. № 20. С. 136.

Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. *Баланс-бюджет*. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.

Частина видання

Алексеев В. М. Навчальний процес. *Теоретичні засади педагогіки* : монографія. Чернівці, 2012. С. 151-169.

Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Засоби навчання. *Актуальні проблеми освіти в Україні та світі* : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50-53.

Автор(и) та редактор(и)/упорядники

Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.

Електронні ресурси

Книги

Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Освітня інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: <ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf> (дата звернення: 10.05. 2024).

Законодавчі документи

Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення: 10.05.2024).

Періодичні видання

Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток освіти в Україні. *Ефективна освіта*. 2022. № 10. URL:

<http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=2525>

(дата звернення: 12.05.2024).

Сторінки з веб-сайтів

Що таке педагогічна інновація? освіта : веб-сайт. URL:
<http://www.eco-live.com.ua> (дата звернення: 12.05.2024).

Процедура захисту реферату включає:

- доповідь здобувача освітнього рівня магістр про об'єкт, предмет, завдання, методи дослідження змісту роботи, висновки;
- запитання до автора;
- відповіді здобувача освітнього рівня магістр на запитання, керівна участь в обговоренні (дискусії);
- прикінцеве слово доповідача;
- педагогічна оцінка реферату науково-педагогічним працівником.
- доповідь слід підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі важливі питання:
  - обґрунтування актуальності теми дослідження;
  - мета, завдання, об'єкт, предмет та завдання дослідження;
  - що і якими методами це вдалося встановити, виявити, довести.

У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження викладача. Доповідь не повинна перевищувати за часом 10 хвилин.

Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентації із використанням мультимедійних засобів або іншими демонстраційними або ілюстраційними засобами.

Під час захисту роботи здобувача освітнього рівня магістр зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження викладача, інших здобувачів освіти, що беруть участь в обговоренні (дискусії).

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

Здобувач має право запропонувати власну тему реферату та обов'язково узгодити її з викладачем.

Орієнтовний перелік тем рефератів:

1. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в індустріально розвинених країнах.
2. Перспективи розвитку вищої педагогічної освіти в Україні в рамках стратегії на євроінтеграцію.
3. Багатоступенева система освіти: сутність, структура і зміст.
4. Проблема якості підготовки фахівця у ЗВО технічного профілю.
5. Безперервна (LLL, LWL, LDL) освіта як соціально-педагогічна проблема.
6. Сучасні методи навчання у ЗВО: функції методів і критерії їх вибору.
7. Проблема стандартів в освіті: стан та шляхи їх вирішення.
8. Проблема підвищення якості вищої освіти в умовах закладів вищої освіти.
9. Здобувач вищої освіти як об'єкт і суб'єкт виховання в умовах освітнього середовища ЗВО.
10. Характеристика сучасної студентської молоді як об'єкта і суб'єкта освіти і виховання.
11. Навчальні заклади нового типу: пошуки і рішення.
12. Педагогіка і освіта в Україні напередодні 1917 року.
13. Методологія науки: сутність, структура та основні етапи розвитку.
14. Освітня діяльність у контексті педагогіки вищої школи.
15. Академічна доброчесність як фундамент сучасної науки й освіти.
16. Методи емпіричних і теоретичних досліджень у науці.
17. Системний підхід у наукових і освітніх дослідженнях.
18. Роль гіпотези та експерименту в науковій діяльності.
19. Пошук і аналіз наукової інформації: сучасні джерела та ресурси.
20. Огляд традиційних і сучасних форм навчання у ЗВО.
21. Інтерактивні методи навчання: дискусія, мозковий штурм, кейс-метод.
22. Цифрові технології в освітньому процесі: можливості та обмеження.

23. Педагогічна комунікація у вищій школі: особливості та проблеми.

24. Порушення академічної доброчесності та їх наслідки.

25. Особливості навчання дорослих: принципи андрагогіки.

26. Інтеграція науки й освіти у діяльності університетів.

27. Стандарти оформлення наукових і навчальних робіт.

28. Методи активного навчання як засіб розвитку критичного мислення студентів.

29. Планування наукового дослідження: етапи та інструменти.

30. Використання результатів наукових досліджень у підготовці навчальних матеріалів.

31. Методи наукових досліджень. Основні функції методу.

32. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки у ХХІ столітті.

33. Роль методології у формуванні професійної компетентності магістра.

34. Сучасні тенденції та напрями розвитку системи вищої освіти України в умовах глобалізації та євроінтеграції

35. Зміст вищої освіти, шляхи та способи його постійного оновлення.

36. Навчально-дослідна і науково-дослідна робота здобувача освітньо-наукового рівня магістр.

37. Педагогічні умови ефективності науково-дослідної роботи здобувачів освіти та тенденції її розвитку.

38. Самостійна робота здобувачів освіти: сутність і зміст та організація.

39. Мотиваційна основа самостійної пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

40. Проєктне навчання в закладах, які надають технічну (технічно-професійну) освіту.

41. Цінності та принципи відкритої науки.

Примітка. Здобувач освітнього рівня магістр може виконувати індивідуальну роботу на самостійно обрану тему, яку він має попередньо узгодити із викладачем навчальної дисципліни не пізніше ніж за місяць до її захисту.

Індивідуальне завдання підлягає захисту здобувачем вищої освіти на практичних заняттях.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основні форми участі здобувачів вищої освіти у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, запитання до доповідача, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується здобувачем вищої освіти у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на практичних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх практичних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань здобувача вищої освіти аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду типових проблемних педагогічних ситуацій;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та закордонною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями на сайті освітньої компоненти за посиланням: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=5234>. В останньому випадку бали, які нараховуються здобувачеві вищої освіти за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту здобувачем вищої освіти на практичних заняттях.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь здобувача вищої освіти у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до проблематики змісту дисципліни, або публікація наукової статті на одну з таких тем в інших педагогічних наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від студента доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Позитивна оцінка поточної успішності здобувачів вищої освіти за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою до підсумкової форми контролю – заліку. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та проміжного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати задачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Участь в роботі впродовж семестру – 100.

Форма підсумкового контролю – залік.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

1. практичні та лекційні заняття 40% семестрової оцінки;
2. індивідуальна робота 30 % семестрової оцінки;
3. залік (підсумковий тест) – 30 % семестрової оцінки.

Розподіл балів для освітньої компоненти за формою контролю залік

Поточне оцінювання		Індивідуальна робота (реферат)	Залік	Сума балів
Змістові модулі				
1	2			
25	15	30	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2019 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2019 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкта та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2019 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання заліку (30 балів)

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Кількість правильних відповідей	Кількість балів
0-6	0	11	10	16	20
7	2	12	12	17	22
8	4	13	14	18	24
9	6	14	16	19	26
10	8	15	18	20	30

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 142 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
3. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження. Поради молодим науковцям. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
4. Почка К.І., Красильник Ю.С., Корчова Г.Л., Руденко М.В. Комунікативні аспекти педагогічної діяльності: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2025. 320 с.
5. Данильян О., Дзьобань О. Методологія наукових досліджень. Підручник. Харків: Право. 2019. 368 с.
6. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Київ : Центр навч. літ., 2004. 216 с.
7. Бушуєв С., Корчова Г., Красильник Ю., Руденко М., Козир Б. Розвиток кліпового мислення здобувачів вищої освіти в інформаційному оточенні. Інформаційні технології і засоби навчання. 2024. Том 99. № 1. С. 76-94.
8. Бондаренко Н.П. Концептуальні контрверзи освітнього середовища як світоглядний виклик. // Культурологічний альманах. 2024. № 1. С. 167-176. DOI: 10.31392/cult.alm.2024.1.20.
9. Бондаренко Н. Освітнє середовище: єдність форми та змісту. Вища освіта України. 2023. № 4. С. 40-49. DOI: [10.32782/NPU-VOU.2023.4\(91\).06](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.4(91).06).
10. Бондаренко Н.П. Освітнє середовище сучасності як предмет світоглядної демаркації. Освітній дискурс: Збірник наукових праць. 2023. № 47 (12). С. 87-101. DOI: 10.33930/ed.2019.5007.47(12)-9.
11. Каламбет С.В., Іванов С.І., Півняк Ю.В. Методологія наукових досліджень : Навч. посіб. Дніпропетровськ : Вид-во Маковецький, 2015. 191 с
12. Кислий В.М. Організація наукових досліджень : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2019. 224 с.
13. Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень. Київ : Вид. Ліра-К., 2018. 352 с.
14. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень : Підручник. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.

15. Руденко М.В., Красильник Ю.С., Корчова Г.Л. Методика викладання у вищій школі. Київ : КНУБА, 2022. 296 с.
16. Красильник Ю.С., Корчова Г.Л., Руденко М.В. Методика проведення навчальних занять в умовах дистанційного навчання : Навчальний посібник. Київ : КНУБА, 2021. 156 с.
17. Красильник Ю.С., Корчова Г.Л., Руденко М.В. Педагогіка. Київ : КНУБА, 2020. 164 с.
18. Руденко М. В., Калениченко Р. А., Капосльоз Г. В., Корчова Г. Л. Основи професійної освіти : підручник. Київ : КНУБА, 2018. 613 с.
19. Чернишев Д.О., Почка К.І., Корчова Г.Л., Красильник Ю.С., Руденко М.В. Методика професійної освіти : навчальний посібник. Київ : ЦП «Компринт», 2024. 224 с.
20. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підруч. Київ, 2006. 344 с.
21. Руденко М.В., Мороз І.М. Комунікативні процеси у педагогічній діяльності. Креативні технології навчання : навчальний посібник. Київ : КНУБА, 2016. 204 с.
22. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 374 с.
23. Іванова М. В. Загальні положення про право інтелектуальної власності. Цивільне право України : навч. посіб. у 2 т. / Ю.Ф.Іванов, О. В. Куриліна, М.В.Іванова. Київ : ФОП Маслаков, 2018. Т. 1. 344 с.
24. Конверський А.Є. Логіка : підручник. 2-ге вид. виправлене. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с.
25. Костєва Н. М. Тезаурусне підґрунтя інформаційно-інтелектуального забезпечення наукових досліджень. Історія науки і біографістика. 2006. № 1. <http://www.nbuv.gov.ua/EJournals/INB/2006-1/06knmznd.html>.
26. Лузан П.Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Основи науково-педагогічних досліджень. Київ : Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2010. 366 с.
27. Калениченко Р.А., Мороз І.М., Телебенєва Є.О. Психологія : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2026. 376 с.
28. Мадзігон В.М., Бурда М.І. Пріоритетні напрями педагогічних досліджень. Педагогіка і психологія, 1998. № 3. С. 79-89.
29. Максименко С.Д. Теорія і практика науково-педагогічного дослідження. Київ : НДП, 1990. 240 с.

30. Методологія наукової діяльності : навч. посіб., вид. 3-тє, переробл. / Д.В. Чернілевський, М.І. Томчук, О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова, В.П. Захарченко, О.В. Вознюк, Н.З. Сіранчук / за ред. Д.В. Чернілевського, Вінниця : Нілан-ЛТД, 2012. 364 с.

31. Руденко М.В. Педагогічна діагностика : Навчально-методичний посібник. Київ : НАОУ, 2006. 144 с.

32. Корчова Г.Л. Риторика : методичні вказівки до вивчення курсу для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Київ : КНУБА, 2024. 40 с.

33. Корчова Г.Л. Методика і практика викладання фахової дисципліни : методичні вказівки до вивчення освітньої компоненти для студентів спеціальності А5 «Професійна освіта». Київ : ЦП «Компринт», 2025. 40 с.

34. Красильник Ю.С. Педагогічна майстерність викладача професійної освіти : методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни для студентів спеціальності 015 «Професійна освіта». Київ : КНУБА, 2022. 56 с.

35. Красильник Ю.С. Комунікативні аспекти педагогічної діяльності : методичні вказівки до вивчення освітньої компоненти. Київ : КНУБА, 2026. 116 с.

36. Руденко М.В., Красильник Ю.С., Бондаренко Н.П. Педагогіка вищої школи : методичні вказівки до вивчення освітньої компоненти для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю G19 «Будівництво та цивільна інженерія». Київ : ЦП «Компринт», 2025. 68 с.

37. Корчова Г.Л. Дистанційне та змішане навчання: теоретичний аспект. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 76, Т. 2. Запоріжжя: КПУ, 2021. С. 77-80.

38. Корчова Г.Л. Академічна мобільність здобувачів в умовах сучасного освітнього процесу. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Вип. 144, Серія: педагогічні науки. Чернігів: ЧНПУ, 2017. С. 57-60.

39. Корчова Г.Л. Профілактика булінгу в закладах освіти України на сучасному етапі. Інноваційна педагогіка. Вип. 12, Т. 1. Одеса: ПНДІЕІ, 2019. С. 123-126.

40. Красильник Ю.С. Розвиток умінь візуалізації навчальної інформації майбутніх педагогів професійної освіти. Вісник

Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. Вип. 1 (132), 2022. Кременчук: КрНУ, 2022. С. 55-60.

41. Красильник Ю. С. Теоретико-методичні основи проєктування дистанційного навчання в умовах ЗВО // Збірник наукових праць «Педагогічні науки» Херсонського державного університету. 2021. № 94. С. 86-92.

42. Красильник Ю. С. Концептуальні основи персонодидактики вищої школи. Збірник наукових праць «Військова освіта» Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2020. № 1 (41). С. 181-190.

43. Красильник Ю.С., Мороз І.М. Психологічні чинники самореалізації особистості в освітньому процесі. Перспективи та інновації науки. 2025. № 10(56). С. 1624-1638.

44. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasylnyk Yu.S. Psychological problems of conflict-free communication during the educational process in educational institutions. Наукові перспективи. 2025. № 10(64). С. 1252-1262.

45. Moroz I.M., Kalenychenko R.A., Krasylnyk Yu.S. Integration of contemporary trends in pedagogical education into the system of socio-psychological support for the professional growth of students. Перспективи та інновації науки. 2025. № 11(57). С. 1608-1619.

46. Красильник Ю.С., Мороз І.М., Калениченко Р.А. Психологічні умови формування творчої особистості здобувача вищої освіти. Наукові перспективи. 2025. № 11(65). С. 2377-2391.

47. Петухова І.О., Калениченко Р.А., Мороз І.М., Соловійова Н.Ю. Психологічні чинники становлення особистості в студентському віці. Наукові перспективи. 2026. № 1(67). С. 2082-2095.

48. Таран Г., Чорноморденко Д., Бондаренко Н., Богатирьов Д., Спиридонов М., Матвіїв В. Сучасні інноваційні технології в рамках підготовки майбутніх фінансистів. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2023. 3(50). 468-476.

49. Taran G., Chornomordenko D., Bondarenko N., Bohatyrov D., Spiridonov M. The main aspects of teaching in the context of the development of the educational environment and culture at universities. Revista Tempos E Espaços Em Educação. 2022. 15(34). e17256.

50. Червона Л., Бондаренко Н. Теоретичні основи інноваційного розвитку студентського підприємництва. International Scientific Journal of Universities and Leadership. № 19. 2025. С. 135-147. DOI: 10.31874/2520-6702-2025-19-135-147.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу : URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> / – Загол. з екрана.

2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу : URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> / – Загол. з екрана.

3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу : <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.

4. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 р. № 286-р. – URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-vishchoyi-osviti-v-ukrayini-na-20222032-roki-286>

5. Європейські стандарти та рекомендації щодо внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enqa.eu>.

6. Рекомендації щодо відповідального використання штучного інтелекту в закладах вищої освіти <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>.

7. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Програми єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень» https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-prohramy-iedynoho-vstupnoho-vyprobuvannia-z-metodolohii-naukovykh-doslidzen?fbclid=IwQ0xDSwKb_t1jbgNRApv-1mV4dG4DYWVtAjExAAEe2fV9czhshVCSVmpY8hI4J8zxBP87C3RvQze1MhFzkrOS0b8YGiUXFr9UXA_aem_cBH3jwcUEK3BmFcxZWBYSa

8. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ : Бібліотечно-бібліографічні ресурси : Бібліографічний моніторинг. – Режим доступу до електронних документів : <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.

9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. – Режим доступу до електронних документів : http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.

10. Репозитарій КНУБА : <http://repository.knuba.edu.ua/>.

11. Сайт навчальної дисципліни – Режим доступу : <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=5234>.
12. Наукова періодика України. URL : <http://journals.uran.ua/>
13. Наукові фахові видання України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestacijakadriv-vishoyi-kvalifikaciji/naukovi-fahovi-vidannya>.
14. Приклади оформлення літературних джерел згідно ДСТУ 8302:2015. URL : <http://library.nlu.edu.ua/Biblioteka/sait/nauka/gost/spisok-DSTU.pdf>
15. Про авторське право і суміжні права: Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
16. Про захист персональних даних: Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17>.
17. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
18. Реєстр наукових фахових видань України. URL : <http://resources.ukrintei.ua/refer/search>.

Інформаційні ресурси віддаленого доступу

1. <https://mon.gov.ua/ua> – сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <http://naps.gov.ua/> – сайт Національної академії педагогічних наук України.
3. <https://imhttps://imzo.gov.ua/zo.gov.ua/> – сайт Інституту модернізації змісту освіти.
4. <http://iea.gov.ua/> – сайт Інституту освітньої аналітики.
5. <http://pedpresa.ua/> – освітній портал Педагогічна преса.
6. <http://www.nbu.gov.ua/> – сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.
7. <http://dnpb.gov.ua/ua/history/> – сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.
8. <http://library.knuba.edu.ua/> – сайт бібліотеки КНУБА.
9. <http://org2.knuba.edu.ua/my/index.php> – освітній сайт КНУБА.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ПРОЄКТУ

Розподіл ролей:

«Креатор» – доповідає тему, мету, завдання проєкту, результати дослідження та висновки; відрекомендовує опонента та рецензента. На виступ відводиться до 8 хвилин.

«Опонент» – оцінює виступ та рівень досягнення мети проєкту, ставить запитання автору, висловлюється з приводу певного положення виступу з критичних позицій.

«Рецензент» – оцінює якість виконання завдань автором та опонентом. Судження рецензента повинні бути неупередженими.

«Аудиторія» – присутні мають змогу поставити запитання авторові проєкту.

«Оцінювання» – опонент та рецензент оцінюють досягнення автором мети та завдань проєкту, дає оцінку рівня успішності проєкту.

«Викладач» – оцінює виконання проєкту.

«Модератор» – узагальнює оцінку проєкту та здійснює рейтинг.

«Рефлексія» – виступ креатора, опонента та рецензента щодо аналізу рівня досягнення ними результатів виконання завдань (що вдалося? що не вдалося? чому так сталося? можливості удосконалення).

Навчально-методичне видання

МЕТОДОЛОГІЯ ОСВІТНЬОЇ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки до вивчення освітньої компоненти
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності F5 «Кібербезпека та захист інформації»

Укладач **БОНДАРЕНКО** Наталія Петрівна

Комп'ютерне верстання Н.П. Бондаренко

Підписано до друку 17.04.2026 р. Зам. № 421.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк – цифровий.
Наклад 100 прим. Ум. друк. арк. 2,9.
Друк ЦП «КОМПРИНТ». Свідоцтво ДК №4131 від 04.08.2011 р.
м. Київ, вул. Васильківська, 32
067-209-54-30, 097-533-18-07
email: komprint@ukr.net